

vann fra fjell til fjord

Sammen for vannet

Oppdatering av regional vannforvaltningsplan
med tilhørende tiltaksprogram

Planprogram

for regional vannforvaltningsplan i
Nordland og Jan Mayen vannregion
2022 - 2027

Nordland
FYLKESKOMMUNE

Frist for høringsinnspill: 30. juni 2019

Slik gir du innspill

Her finner du skjema for høringsinnspill:

<http://www.vannportalen.no/vannregioner/nordland/plandokumenter1/planperioden-2022-2027/>

Høringsinnspill kan også sendes til post@nfk.no eller:

Plan og miljø, Nordland fylkeskommune, Fylkeshuset, 8048 BODØ.

Kontaktinformasjon:

Leder vannregionen

fylkesråd Aase Refsnes

aasref@nfk.no

Seksjonsleder Plan og miljø

Katrine Erikstad

kateri@nfk.no

Rådgiver

Lars Ekker

larekk@nfk.no

Rådgiver

Håkon Roald

hakroa@nfk.no

Forsidebilde: Henningsvær havn om vinteren. Foto: Nordland fylkeskommune

---

Forord

Regional vannforvaltningsplan for Nordland og Jan Mayen vannregion skal oppdateres og justeres. Gjeldende vannforvaltningsplan ble godkjent i 2016 og gjelder til slutten av 2021. Oppdatert plan og tiltaksprogram skal være gjeldende fra 2022 til 2027. Dette høringsdokumentet beskriver den kommende planprosessen og hvilke utredninger som foreslås gjennomført. Det angir videre både forventninger til myndigheter som har rett og plikt til å delta og muligheten for andre interessenter til å medvirke med sin kunnskap og sine synspunkter inn i arbeidet.

Formålet med planarbeidet er å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av alt vann i vannregionen. Dette er viktig da god vannkvalitet er viktig for flere satsninger i fylket. Det kommer både næringsliv og befolkningen til gode. Det er vesentlig både for fiskeriene og havbruksnæringen. Andre næringer som industri er avhengig av god og riktig vannforsyning. Vann er også et grunnlag for reiseliv, friluftsliv, rekreasjon og generell livskvalitet. Selv om Nordland er en region med mye bra vann, er det også i Nordland vann som er negativt påvirket av menneskelig aktivitet.

Jeg anmoder alle berørte parter å delta aktivt i høringsperioden. Et planprogram hvor forventninger til prosess og deltagelse er tydelig er viktig. Dette vil gi et godt grunnlag for videre samarbeid om vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet. Kapittel tre inneholder spørsmål vi særlig ønsker innspill på i høringen. Alle innspill er viktige!

Kirsti Saxi
Leder for Nordland og Jan Mayen vannregion og fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse

---

Innhold

Forord	3
1. Innledning	5
2. Formålet med planarbeidet	6
2.1 Føringer for vannforvaltningsarbeidet	6
2.2 Rammer for arbeidet	7
3. Om planprogrammet	9
4. Framdriftsplan: Oversikt over arbeidet fram mot 2021	10
5. Vannregionen vår – planområdet	12
5.1 Kort beskrivelse av vannregionen	12
5.3 Internasjonale vannregioner	14
6. Organisering av arbeidet i vannregionen	16
7. Virkning av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram	20
7.1 Virkning for sektormyndigheter	20
7.2 Virkning i forhold til andre planer	21
7.3 Øvrige regionale planer med stor relevans i Nordland	21
8. Deltakelse, medvirkning og informasjon	23
8.1 Deltakelse i planleggingen	23
8.2 Medvirkning og informasjon	23
8.3 Plan for deltakelse og medvirkning	24
9. Tema og utredninger fram mot oppdatert vannforvaltningsplan	25
9.1 Styrke kunnskapsgrunnlaget	25
9.2 Oppdatere miljømål, unntak og tiltak	25
9.3 Kostnadsanslag og nyttebeskrivelse	25
9.4 Klimaendringer, klimatilpasning og flom	26
9.5 Drikkevann og badevann	26
9.6 Plastforurensning i arbeidet med de regionale vannforvaltningsplanene	26
9.7 Øvrige temaer	26
10. Konsekvensutredning: hva vil planen bety?	27
10.1 Metodikk for konsekvensutredning	27
10.2 Temaer som skal vurderes	27
10.3 Hvordan jobbe med alternativer og konsekvenser?	28
11. Prioriteringer i arbeidet fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram	29
12. Begreper og definisjoner	31

---

1. Innledning

Gjeldende regional vannforvaltningsplan og tiltaksprogram ble godkjent i 2016 og gjelder til slutten av 2021. Fram mot utgangen av 2021 skal planen oppdateres og justeres. Vi skal gjennomgå hvordan det står til med vannet, og justere planene for hvordan vi best tar vare på vannet vårt fremover. Oppdatert plan og tiltaksprogram skal være gjeldende fra 2022 til 2027. Les mer om vannforvaltningen i Norge [her](#).

Vannforskriften fastslår at det skal utarbeides en regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram. Planen utarbeides som en regional plan i henhold til plan- og bygningsloven (pbl. § 8.1), og følger de utredningskrav som er fastlagt i pbl. § 4.1-2, samt forskrift om konsekvensutredning (KU). Fylkeskommunen vil som regional planmyndighet ha ansvar for planprosessen og skal samarbeide med berørte offentlige myndigheter og organisasjoner. Statlige organer og kommuner har rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres virkeområde eller egne planer og vedtak (jf. pbl. § 8.3).

Som del av planprosessen gjennomføres to formelle høringer med to dokumenter i hver høring.

På høring fra 1. april til 30 juni 2019 (denne høringen):

- Planprogram (dette dokumentet)
- Hovedutfordringer i vannregionen med vedlegg

Høringsdokumentene ligger på www.vannportalen.no/nordland under plandokumenter.

Høringsinnspill vil gi grunnlag for justering av planprogrammet før det fastsettes av fylkesrådet i Nordland. Etter dette starter arbeidet med å utarbeide forslag til oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. Som en del av dette arbeidet vil konsekvenser for miljø og samfunn vurderes i en konsekvensutredning.

På høring fra 1. juli til 31. desember 2020:

- Forslag til oppdatert regional vannforvaltningsplan, med konsekvensutredning.
- Forslag til oppdatert regionalt tiltaksprogram.

Nordland fylkeskommune er regional planmyndighet og leder arbeidet med å revidere og oppdatere forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet i tråd med føringer i plan- og bygningsloven. Endelig vedtak av oppdatert regional vannforvaltningsplan gjøres av Nordland fylkesting.

Forvaltningsplan og tiltaksprogram for vannregion Nordland og Jan Mayen (2016-2021) kan lastes ned [her](#).

I planprogrammet finner du mer om hvordan prosessen fram mot oppdaterte planer er tenkt å foregå, hvem som er involvert, når, og opplegget for medvirkning. Hensikten er å gi mulighet for tidlig medvirkning, god informasjon og dialog, og forutsigbarhet for alle berørte.

Samtidig med høring av planprogrammet, høres også dokumentet om hovedutfordringer. Dokumentet inneholder oppdatert oversikt over miljøtilstand, påvirkninger, og status for gjennomføring av tiltak, og er derfor et viktig dokument i prosessen fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. En felles forståelse av hva som er de viktigste utfordringene og prioriteringene vil gi et godt grunnlag for videre samarbeid om forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet.

---

2. Formålet med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av alt vann i vannregionen. Vannforskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogram med sikte på å oppfylle miljømål, og sørge for at det framskaffes nødvendig kunnskapsgrunnlag for dette arbeidet.

Den regionale vannforvaltningsplanen angir miljømål for alt vann i elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. I tillegg inneholder planen oversikt over når miljømålene skal nås. Tiltaksprogrammet inneholder oversikt over forslag til tiltak for å beskytte vannmiljøet og for å nå miljømålene i vannregionen. Miljømål og forslag til tiltak er hovedinnholdet i oppdateringen som nå skal foretas.

Et viktig mål ved rulleringen av vannforvaltningsplanen er å oppdatere og forbedre kunnskapsgrunnlaget for vannregionens vannressurser. Et godt kunnskapsgrunnlag er viktig både for å kunne gjøre riktige og realistiske vurderinger av miljømål, og for å kunne fastsette tiltak som sikrer helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vann på tvers av sektorer, forvaltningsnivåer og ulike interesser.

2.1 Føringer for vannforvaltningsarbeidet

Den helhetlige og samordnede vannforvaltningen i Norge bygger på EUs vanndirektiv, som er gjennomført i den norske vannforskriften fra 2007. Vanndirektivet og vannforskriften legger til rette for en ambisiøs vannforvaltning, med målsetninger om bærekraftig miljøtilstand i alle vannforekomster innen fastsatte frister. Vannforskriften åpner for fristutsettelse for måloppnåelse ut i fra gitte kriterier. Mindre strenge miljømål kan også aksepteres der gjennomføring av nødvendige tiltak for å oppnå god miljøtilstand ikke er forenlig med andre viktige samfunnsinteresser.

Hele Europa arbeider etter samme prinsipper og timeplan. Dette gjør det enklere å samarbeide om å ta vare på vannet i nedbørfelt som krysser landegrensene, og det gjør at vi kan lære ved å dele erfaringer og gode eksempler mellom landene. Det gir også mulighet for at landene kan sette i gang felles forskning og utvikling. I Norge samarbeider vi tett med våre nordiske naboland om vannforvaltningen, og deltar i den felles europeiske strategien for gjennomføring av vanndirektivet.

Vannforskriften¹ er hjemlet i forurensningsloven², plan- og bygningsloven³, vannressursloven⁴, og naturmangfoldloven⁵.

Arbeidet med de regionale planprosessene etter vannforskriften følger i all hovedsak prinsippene og kravene i plan- og bygningsloven. I tillegg har vannforskriften egne krav som følge av vanndirektivet⁶.

Planlegging etter plan og bygningsloven og vannforskriften handler om hvordan vi skal ta vare på vannmiljøet vårt for oss og våre etterkommere, og hvordan alle brukere og påvirkere sammen kan bidra.

---

¹ [Vannforskriften](#)

² [Lov om vern mot forurensninger og om avfall \(forurensningsloven\)](#)

³ [Lov om planlegging og byggesaksbehandling](#)

⁴ [Lov om vassdrag og grunnvann \(vannressursloven\)](#)

⁵ [Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\)](#)

⁶ [EUs rammedirektiv for vann \(vanndirektivet\) – konsolidert versjon](#)

Det er viktig at staten avklarer nasjonale interesser tidlig i planprosessen, slik at vannregionmyndigheten og de øvrige aktørene i vannforvaltningsarbeidet får definert sitt handlingsrom. 20 mars 2019 ble nye nasjonale føringer på flere viktige områder som berører vannforvaltningen framlagt av Klima- og miljødepartementet, disse kan lastes ned [her](#). De nasjonale føringene vil legges til grunn for det videre arbeidet med å oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram.

2.2 Rammer for arbeidet

Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner har pågått i flere år, men vi er fortsatt bare i starten på et langsiktig arbeid for bedre vannmiljø. Det skal arbeides løpende med styrking av kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget, og med gjennomføring av miljøtiltak. Oppdaterte forvaltningsplaner skal foreligge i 2021 og 2027. Slik fortsetter arbeidet med planlegging og gjennomføring. Det er derfor viktig at dette ses på som et løpende arbeid med tilstrekkelig ressurser og stor innsats.

Vannforskriften §1:

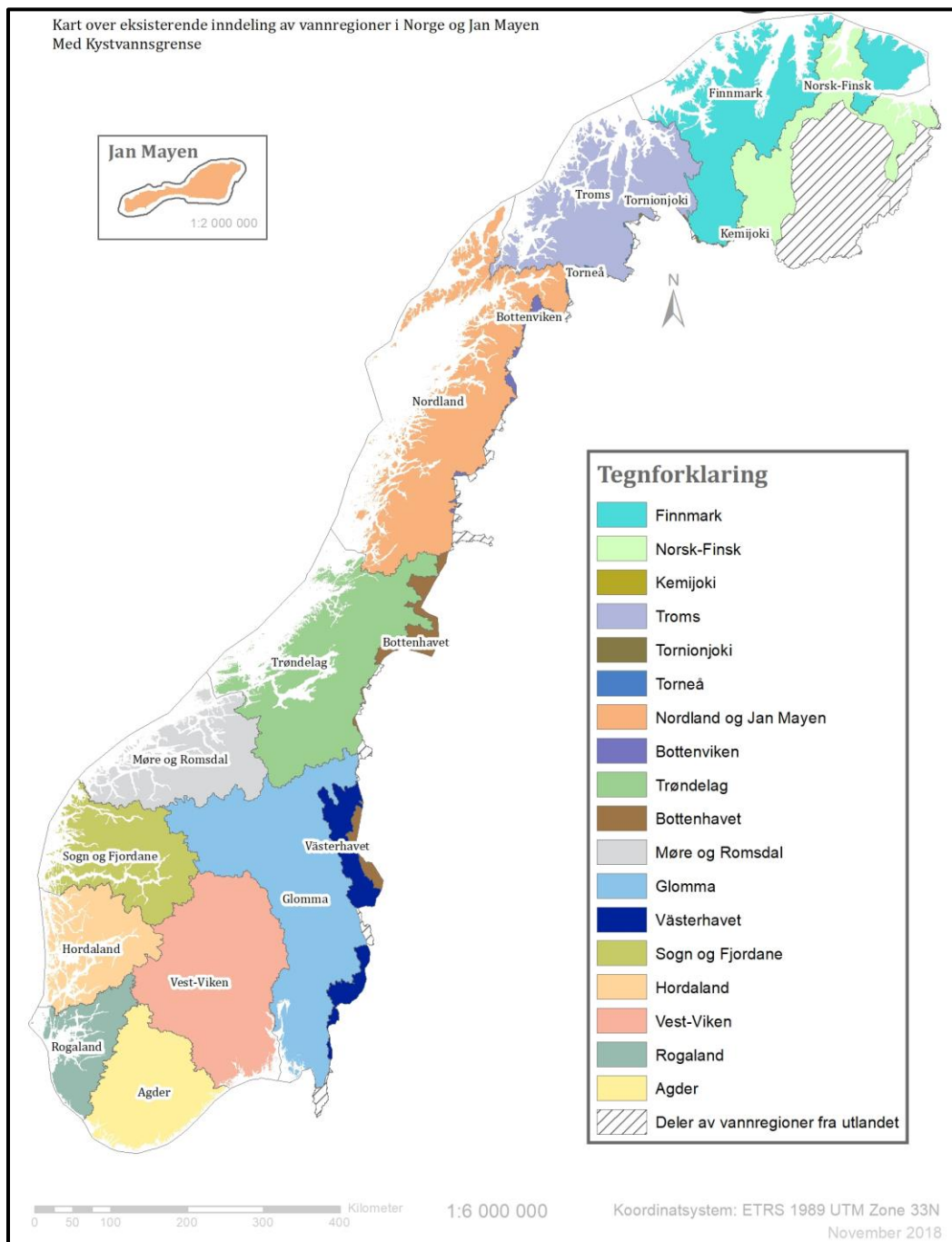
Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene

Plan- og bygningsloven §1:

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

Det er nødvendig med langsiktighet og forutsigbarhet for å kunne nå målene i vannforskriften. Tilskuddsbasert finansiering «fra år til år», og fravær av forskriftskrav om organisering på vannområdenivå har vist seg å være en utfordring for kontinuitet og framdrift i vannforvaltningsarbeidet i flere vannregioner.

Det er fastslått at vannressursforvaltningen ikke overføres fra fylkeskommunen til staten, og at fylkeskommunene fortsetter som vannregionmyndighet. Planprogrammet inviterer til å gi innspill til hvordan videre organisering av vannforvaltningsarbeidet innenfor gjeldende ansvarsområder bør være.

Figur 1 Kartet under viser inndelingen i vannregioner slik den forelå da gjeldende planer ble utarbeidet og vedtatt.

---

3. Om planprogrammet

Planprogrammet beskriver planleggingen fram mot revidert og oppdatert vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram. Formålet med dokumentet og høringen er å klargjøre *hva* som skal gjøres *når* og *av hvem*.

Det er et mål at alle som har en interesse for vann og vannforvaltning eller som potensielt kan påvirkes av planen, skal ha mulighet til å delta og gi innspill. En god forvaltningsplan og et godt tiltaksprogram er avhengig av at et bredt spekter av interesser og brukere av vann deltar i prosessen fram mot godkjenning av forvaltningsplanen. Vi ønsker at hele bredden av myndigheter, interesser og bransjer skal få mulighet til å delta og ha felles eierskap både til prosessen og til den endelige oppdaterte forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet.

Høring av planprogrammet er en viktig milepæl i arbeidet fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. Utarbeidelsen og høringen skal sikre at berørte myndigheter og interesser får oversikt over aktuelle problemstillinger, og hvordan forslaget vil berøre egne interesser. Hensikten er å gi mulighet for tidlig medvirkning, god informasjon og dialog, og forutsigbarhet for alle berørte.

Spørsmål vi særlig ønsker svar på i høringen:

- Er det tydelig når og hvordan ulike myndigheter skal delta i planleggingen?
- Er det tydelig når og på hvilken måte ulike interessenter kan medvirke i arbeidet fram mot revidert og oppdatert forvaltningsplan og tiltaksprogram?
- Er det tema eller utredninger som mangler i planprogrammet?
- Har dere forslag til forbedringer til planprogrammet?
- Er det mangler i det foreslåtte programmet for utredning av konsekvenser for miljø og samfunn?
- Har du eller din organisasjon/bedrift/myndighet innspill om konkrete tiltak som bør vurderes og utredes og eventuelle prioriteringer i det videre planarbeidet?
- Er det ønskelig med ny modell for kommunal representasjon i vannregionutvalget?
- Er det formålstjenelig å slå sammen vannområdene i Salten og vannområdene Ranfjorden og Rødøy/Lurøy?
- Er det ønskelig med regional planbestemmelse knyttet til vannforvaltningsplanen (pbl § 8-5)?

4. Framdriftsplan: Oversikt over arbeidet fram mot 2021

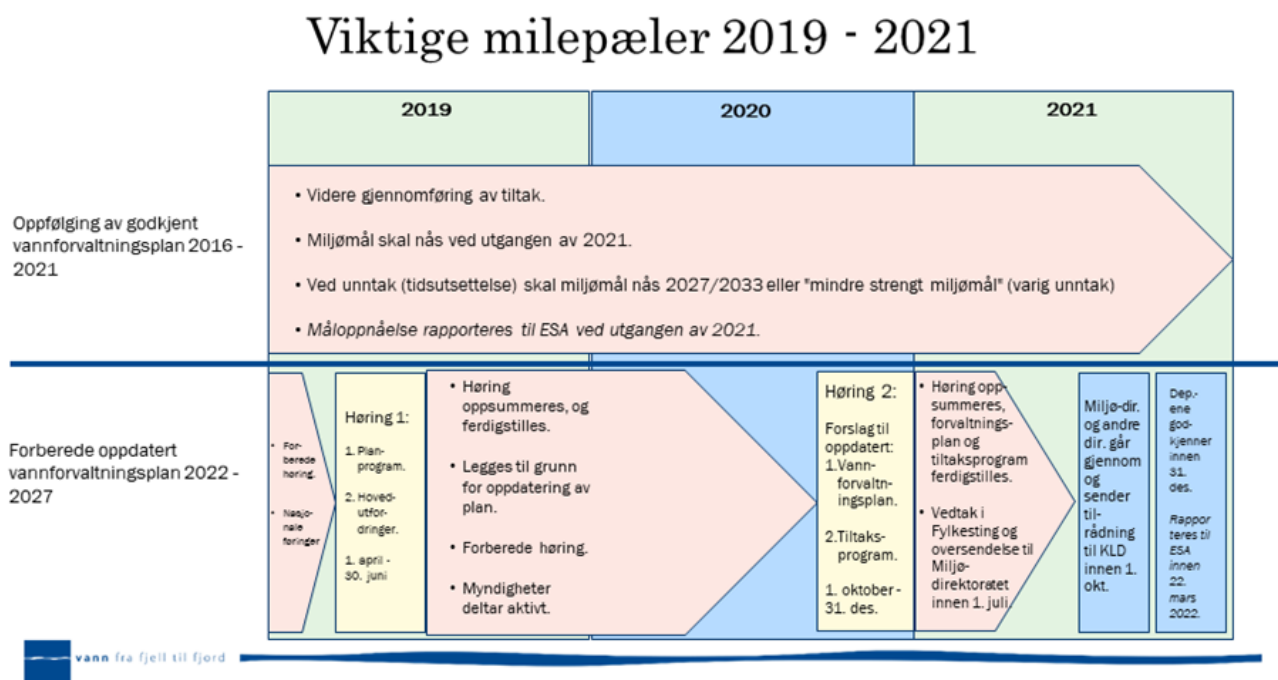
Det er laget en nasjonal framdriftsplan for arbeidet med revisjon av vannforvaltningsplanene som skal gjelde for perioden 2022-2027, tabell 1.

Tabell 1. Fremdrift for oppdatering av vannforvaltningsplan 2022 – 2027.

OPPGAVE	ANSVAR	2019				2020				2021			
		1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal	1. kvartal	2. kvartal	3. kvartal	4. kvartal
Utarbeide høringsdokumenter for planprogram og hovedutfordringer	1) Vannregionmyndighetene 2) Arbeidsutvalg 3) Vannområdene												
Offentlig høring													
Vedtak av planprogram og hovedutfordringer	1) VRU godkjenner og innstiller 2) Fylkesrådet vedtar planprogrammet												
Utarbeide oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram	1) Vannregionmyndighetene 2) Arbeidsutvalg 3) Vannområdene												
Offentlig høring													
Vedtak av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram 2022 - 2027	1) VRU godkjenner og innstiller 2) Fylkestinget vedtar 3) Oversendes Miljødirektoratet 4) Departementene godkjenner 5) Sektormyndighetene gjennomfører												

Arbeidet med å følge opp godkjent forvaltningsplan for perioden 2016-2021 vil fortsette parallelt med revisjonen frem til ny plan er vedtatt, figur 2.

Figur 2. Viktige milepæler 2019 – 2021

I tillegg foregår det en løpende oppdatering av kunnskapsgrunnlaget (overvåking, problemkartlegging, oppdatering av Vann-nett).

Arbeidet med konsekvensutredning (KU) vil være integrert i planarbeidet, slik at planprogrammet vil omhandle program for KU, og vannforvaltningsplanen vil inkludere selve konsekvensutredningen.

Hele Europa arbeider etter de samme tidsfrister som følger av vanddirektivet, og det er derfor viktig at fristene også følges i vår vannregion. I kapittel 8.3 "Plan for deltakelse og medvirkning" ser du framdriftsplanen som foreslås for å sikre en god planprosess i Nordland og Jan Mayen vannregion samtidig med at de nasjonale og europeiske fristene følges.

5. Vannregionen vår – planområdet

5.1 Kort beskrivelse av vannregionen

Vannregion Nordland og Jan Mayen strekker fra fylkesgrensene mot Trøndelag i sør til Troms i nord, og fra svenskegrensen i øst og til 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen i øst. Nordland fylke har et areal på 38.456 km², som utgjør 12 % av Norges landareal. Fylket består av 44 kommuner og om lag 239 611 innbyggere.

Deler av vannregionen strekker seg videre inn i Sverige og deler av vannregioner i Sverige strekker seg inn i Norge (se figur 1). Vedtaksmyndigheten stopper imidlertid ved grensen. Les mer om dette i kapittel 5.3.

Tabell (2): Alle vassdrag og kystområder er delt inn i vannforekomster. Antall vannforekomster er ikke statisk, og endres underveis etter hvert som kunnskapen om vannmiljøet forbedres. Kilde: Vann-nett, 4. januar 2019.

Type vannforekomst:	Antall vannforekomster	Av disse; Antall SMVF*	Areal/lengde
Elver og bekkefelt	2386	293	52927,81km
Grunnvann	72	0	217,15km ²
Innsjøer	762	137	1520,60km ²
Kystvann	583	37	30977,90km ²
Antall totalt	3803	467	

Inndeling i vannområder

Nordland er delt inn i 10 vannområder. Et vannområde består av ett eller flere nedbørsfelt med tilhørende grunnvann og kystvann. Formålet med denne inndelingen er å etablere hensiktsmessige forvaltningsenheter på lokalt nivå.

Tabell 3. Vannområder med tilhørende kommuner

Vannområde	Kommuner der hele, eller store deler av, arealet ligger innenfor vannområdet
Vesterålen	Andøy, Øksnes, Bø, Sortland og Hadsel.
Lofoten	Flakstad, Moskenes, Røst, Vestvågøy, Vågan og Værøy og Hadsel.
Ofofjorden	Narvik, Ballangen, Tysfjord, Lødingen, Tjeldsund, Evenes og Hadsel.
Nord-Salten	Hamarøy, Steigen, Sørfold, Tysfjord, Fauske og Bodø.
Skjerstadvfjorden	Bodø, Fauske, Saltdal og Beiarn.
Sør-Salten	Meløy, Gildeskål, Beiarn og Rødøy.
Rødøy-Lurøy	Lurøy, Rødøy og Træna.
Ranfjorden	Rana, Hemnes, Nesna, Hattfjelldal, Leirfjord, Lurøy, Saltdal og Vefsn.
Vefsnfjorden-Leirfjorden	Alstadhaug, Dønna, Herøy, Leirfjord, Vefsn, Grane, Hattfjelldal, Vevelstad og Hemnes.
Bindalsfjorden-Velfjorden	Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega, Vevelstad og Grane.

Forslag til ny inndeling i vannområdene

Vannregionmyndigheten ønsker i denne høringen tilbakemeldinger på om det er naturlig å slå sammen følgende vannområder:

a) Nord-Salten, Skjerstadjorden og Sør-Salten til vannområde Salten

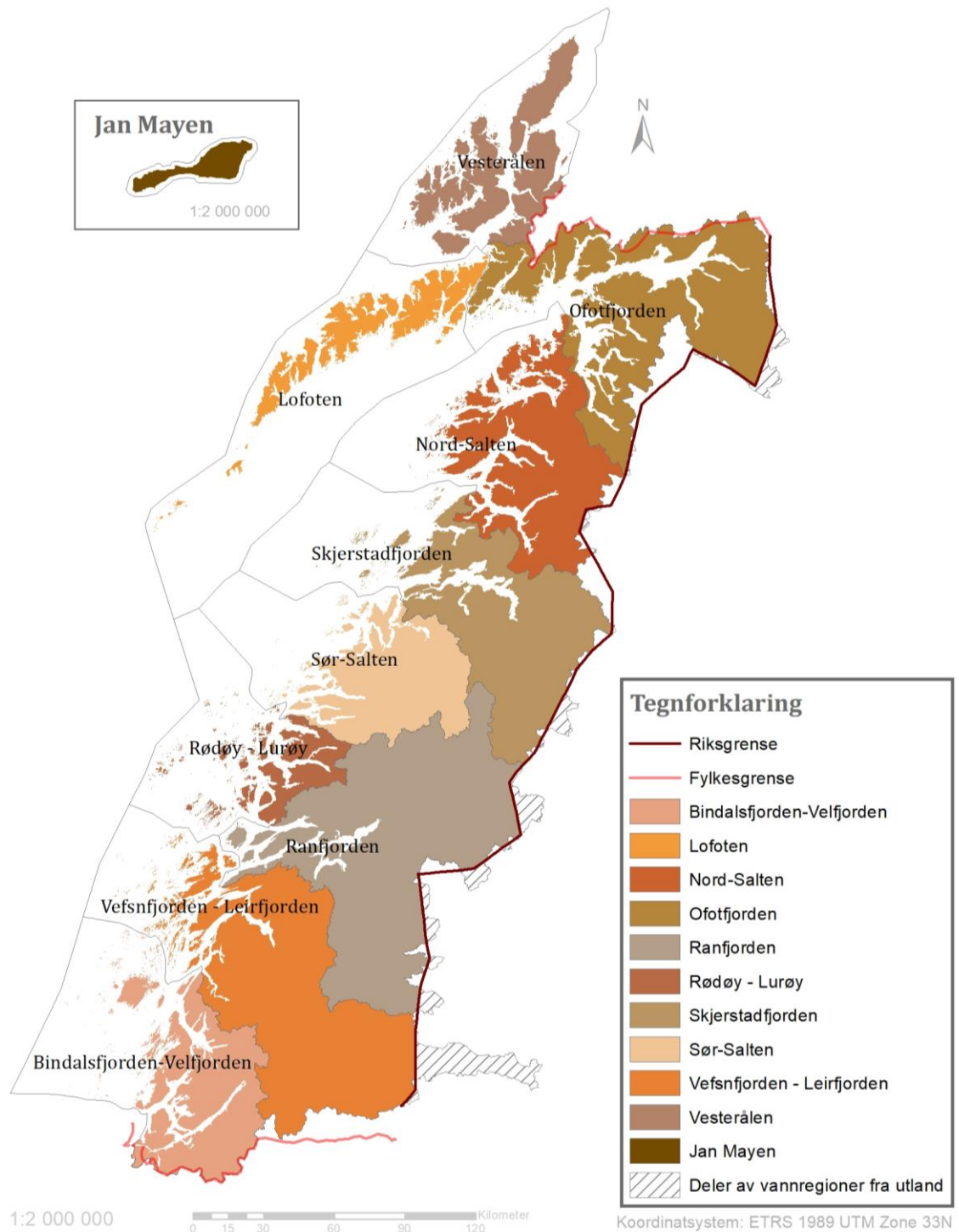
Bakgrunnen for forslaget er det allerede eksisterende samarbeidet som foregår i Salten på mange felt, og at disse vannområdene hele tiden har hatt en vannområdekoordinator.

b) Ranfjorden og Rødøy/Lurøy

Bakgrunnen for å slå sammen Ranfjorden og Rødøy/Lurøy er at vannområde Rødøy/lurøy er et lite vannområde med små utfordringer, og som i dag også ser seg tjent med å samarbeide med vannområde Ranfjorden. Vannområdene har i dag også felles vannområdekoordinator.

Jan Mayen

Vannregionen omfatter også Jan Mayen. Øyen hører med til kongerike Norge, og er dermed omfattet av EØS-avtalen. Dette medfører at arbeidet med vannforskriften også omfatter øya. Fylkestinget har imidlertid ikke vedtaksmyndighet på øya. Plan- og bygningsloven gjelder for fastlandsnorge og dermed ikke Jan Mayen. Jan Mayen har ingen fastboende, noe som medfører at det ikke velges kommunestyre eller fylkesting. Staten er myndighet og har gitt det administrative ansvaret for øya til fylkesmannen i Nordland. På bakgrunn av dette er Jan Mayen innlemmet i forvaltningsplanen for Nordland.

Figur 3. Nordland og Jan Mayen vannregion med vannområder.

5.3 Internasjonale vannregioner

Nordland og Jan Mayen vannregion er også grenseoverskridende til Sverige, i hovedsak til Bottenvikens vattendistrikt, men en liten del grenser også til Bottenhavet vattendistrikt og Tornionjoki/Torneälv. Dette krever at vannregionen har en felles forvaltning med god samordning med de svenske vannregionene om disse grensevannforekomstene. Det er utarbeidet et eget

---

strategidokument for arbeidet med grensekryssende vannforekomster i Norge og Sverige. Dokumentet finner du her: <http://www.vannportalen.no/organisering/nordisk/opplegg-for-samarbeid-med-naboland-om-grensekryssende-vannomrader/>

Strategidokumentet for grensevannforekomster har som hovedprinsipp at vannforvaltningen i Norge og Sverige så langt det er mulig skal organiseres etter grensene til avrenningsområdene og ikke riksgrensen. I tillegg legges det vekt på at prinsippene for kartlegging og analyse i landet nedstrøms bør vektlegges når de grensekryssende vannforekomstene skal samordnes med tanke på inndeling, tilstand og risikovurdering.

Hvert land har ansvar for praktisk arbeid og oppfølging i sin del av de grensekryssende områdene, i tråd med målsetningene som vedtas på hver side av grensen. Prinsippet er at mottakerlandet fastsetter målsetningene, i dialog med myndighetene på motsatt side av grensen. All myndighetsutøvelse stopper likevel ved grensen.

Oppdatert forvaltningsplan og tiltaksprogram for vannregionen skal ha to deler som skal på høring i begge land:

- En del for vannet innen eget land (til beslutning)
- En del for vannet i nabolandet (til informasjon)

Om koordinering av områder med avrenning til Sverige

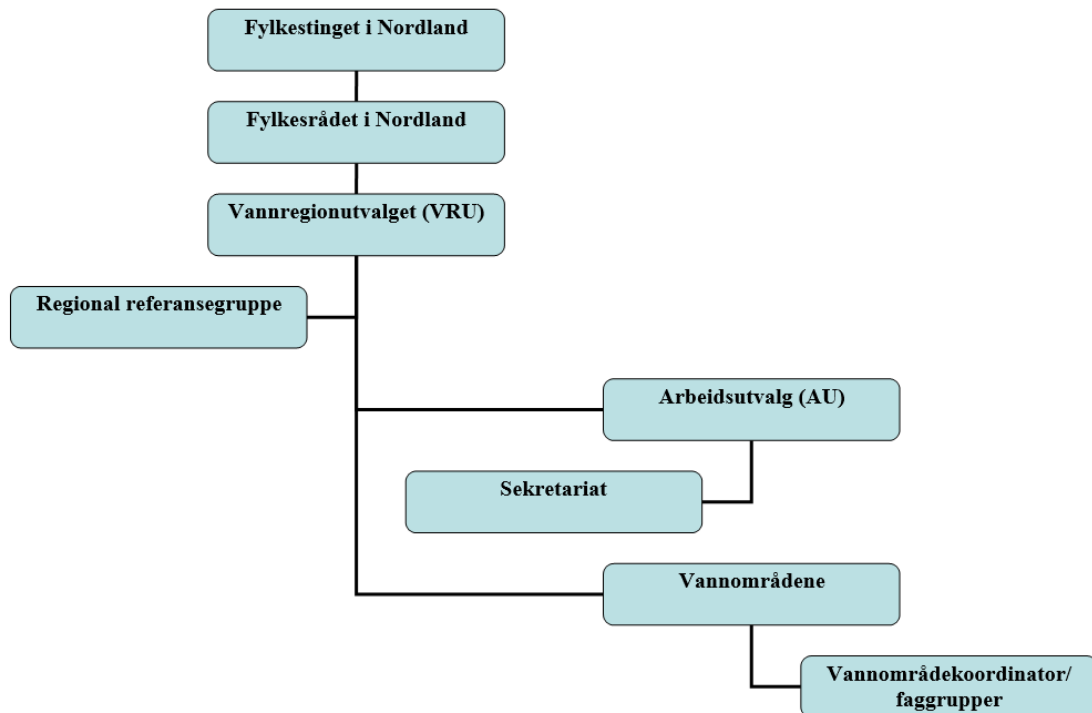
Tidligere har ofte ansvaret for oppgavene i norske deler av vannregioner med avrenning til Sverige vært delt på flere vannregionmyndigheter. For eksempel har både Glomma, Trøndelag og Nordland i dag ansvar for ulike områder i Norge som alle hører til Bottenhavet vannregion og drenerer til Sverige. Miljødirektoratet har imidlertid vurdert det som hensiktsmessig at én vannregionmyndighet får ansvaret for arbeidet med vannforvaltningsplan og tiltaksprogram for alle norske deler av én vannregion som drenerer til Sverige.

Departementet har nå på høring følgende forslag som vil ha betydning for Nordland vannregion:

- Trøndelag fylkeskommune har ansvaret for norske deler av Bottenhavet vannregion.
- Nordland fylkeskommune har ansvaret for norske deler av Bottenviken vannregion.
- Troms og Finnmark fylkeskommune har ansvaret for norske deler av Tonrionjoki/Torneälven vannregion.

6. Organisering av arbeidet i vannregionen

Planarbeidet i vannregionen er organisert i henhold til føringene i vannforskriften. Arbeidet er en regionalt styrt planprosess, der fylkestinget som øverste planmyndighet vil vedta det endelige planforslaget. Fylkesrådet i Nordland er styringsgruppe og har ansvaret fram til endelig vedtak. Gruppen vedtar høringsutkast til planprogram, endelig planprogram og høringsutkast til revidert plan. De vil foreta strategiske beslutninger for vesentlige problemstillinger underveis i revisjonen.

Figur 4. Organisering av arbeidet i Nordland vannregion per 2019.

Vannregionutvalget (VRU) er den viktigste arenaen for regionalt samarbeid om utarbeiding og gjennomføring av vannforvaltningsplanen. VRU i Nordland ledes av fylkesråd for kultur, miljø og folkehelse. Alle relevante myndigheter har rett til å delta, men den enkelte myndighet må selv bestemme hvordan de vil prioritere og organisere delttagelse VRU og/eller vannområdeutvalg.

Følgende regionale og statlige myndigheter er representert i VRU:

- Fylkesmannen i Nordland (representerer i de fleste tilfeller også Miljødirektoratet)
- Fiskeridirektoratet
- Kystverket Nordland
- Norges vassdrags og energidirektorat
- Nordland fylkeskommune ved Kulturminner i Nordland
- Nordland fylkeskommune, avdeling for næring og regional utvikling
- Statens vegvesen
- Mattilsynet Region Nord

-
- Statens kartverk
  - Direktorat for mineralforvaltning
  - De syv regionrådene representerer kommunene.

I tillegg har Reindriftsforvaltningen, Sametinget, Forsvarsbygg og Avinor bedt om å holdes løpende orientert om arbeidet i vannregionen. Disse vil også stille til møter når det tas opp problemstillinger som angår deres ansvarsområder. Nærmere beskrivelse av myndighetenes ansvar og oppgaver finnes på www.vannportalen.no/nordland.

Det er viktig at VRM legger til rette for en prosess som sikrer at VRU både føler eierskap til og kan stille seg bak den (sektorovergripende) planen som utarbeides. Det er et mål om konsensus i VRU, og eventuelle uenigheter skal synliggjøres i høringsdokumenter. Det kan også være behov for at prinsipielle avgjørelser tas av styringsgruppen. Enkelte forhold kan kreve avklaringer fra nasjonalt hold.

Fylkesmannen og fylkeskommunen utgjør et sekretariatet for VRU og avklarer forhold mellom det miljøfaglige arbeidet og den administrative prosessen. Andre sektormyndigheter kontaktes direkte ved behov.

Forslag til endret representasjon fra vannområdene i VRU

Status:

Kommunene representeres i dag av de syv regionrådene i vannregionutvalget (VRU).

Bakgrunn:

Et vannregionutvalg med 44 kommunerepresentanter er ikke ønskelig, og fylkesrådet besluttet derfor i 2010 at regionrådene skulle inviteres til å representere kommunene i VRU, jf. FT-sak 106/10.

Vurdering:

Denne modellen oppleves i dag som lite hensiktsmessig, først og fremst fordi det flere steder ikke er samsvar med vannområde- og regionrådgrensene. Resultatet blir et for svakt bindeledd mellom det regionale og lokale nivå i arbeidet med vannforskriften.

Forslag til endring:

Vannregionmyndigheten forslår derfor en ny modell der de kommunene som i dag er utpekt som vertskommuner for lokale vannområdekoordinatorer også utpeker en politisk representant til VRU. Denne representanten vil representere hele vannområde i utvalget og være et naturlig bindeledd i saker som angår kommunene i planarbeidet. Et slikt grep vil også kunne bidra til bedre forankring av arbeidet i de kommunene som har arbeidsgiveransvar for lokale vannområdekoordinatorer.

Arbeidsutvalget (AU). For å sikre løpende oppfølging og effektiv saksforberedelse er det opprettet et arbeidsutvalg som kan ha hyppigere møter. Arbeidsgruppen består av administrative representanter fra vannregionmyndigheten, fylkesmannen og regionale sektormyndigheter. Vannområdene er representert med vannområdekoordinatorene. De viktigste oppgavene til AU er:

- Være en regional arena for faglig diskusjon og saksforberedelse

-
- Støtte VRM og legge til rette for et godt beslutningsgrunnlag i VRU
  - Bistå i de ulike vannområdeutvalgene med det faglige arbeidet

Vannregionmyndigheten (VRM) er todelt, og består av fylkestinget som vedtar de regionale planene etter innstilling fra VRU, samt administrasjonen som driver det daglige arbeidet og fremmer forslag til VRU for godkjenning. Vannregionmyndighetens viktigste oppgave er å:

- Være plan og prosessleder
- Samordne utarbeidelsen av sektorovergripende forvaltningsplaner
- Følge opp og sikre gode bidrag i planarbeidet fra vannområdene og ulike sektormyndigheter
- Legge til rette for medvirkning og informasjon i planprosessen
- Sørge for at kvalitetskrav og tidsfrister i henhold til vannforskriften overholdes

Sektormyndigheters ansvar. Både regionale og statlige sektormyndigheter, fylkesmannen, fylkeskommunen og kommunene har et sektorielt myndighetsansvar. Dette innebærer både å utrede forslag til tiltak innen sine ansvarsfelt og bidra til at miljøpåvirker/ansvarlig tiltakshaver gjennomfører aktuelle tiltak. Sektormyndighetenes viktigste oppgaver er:

- Levere informasjon, kunnskap og data til karakteriseringsarbeidet for ansvarsområder
- Foreslå miljøforbedrende tiltak for sine ansvarsområder/ levere materiale til tiltaksprogrammet
- Bistå ved fastsetting av miljømål
- Delta i vannregionutvalget og arbeidet i vannområdene
- Gjennom bruk av myndighet bidra til at tiltak innen sitt ansvarsfelt blir gjennomført

Fylkesmannen i Nordland har som regional miljøvernmyndighet hovedansvaret for å utforme det faglige beslutningsgrunnlaget. Det er viktig å påpeke at dette skjer i samarbeid med VRM og VRU. Fylkesmannen koordinerer arbeidet med:

- Overvåking og datahåndtering knyttet til vannmiljø
- Karakterisering av vannforekomstene
- Vurderinger av påvirkninger og risiko for om målet om god miljøtilstand nås
- Klassifisering av miljøtilstand
- Foreslå konkrete miljømål og tiltak for den enkelte vannforekomst

Selv om fylkesmannen har det faglige hovedansvaret skal de involvere andre sektormyndigheter og lokal kunnskap i arbeidet. Fylkesmannen og VRM må derfor legge til rette for en prosess der både vannområdene og VRU blir involvert i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget. Det er et mål at hele VRU skal kunne stille seg bak beskrivelsen av miljøtilstand, risiko, påvirkninger, miljømål og tiltak som vil inngå i den regionale forvaltningsplanen og i tiltaksprogrammet.

Regional referansegruppe er en viktig arena for regional og lokal medvirkning. Det skal legges til rette for medvirkning fra frivillige organisasjoner, bransjeorganisasjoner og andre interessenter gjennom regional arbeidsgruppe. VRM foreslår at bransjer og organisasjoner er representert i regional referansegruppe gjennom regionale representanter, mens mindre aktører og lokallag deltar på vannområdenivå. Det er interessegruppene selv som avgjør hva som er rett fordeling mht. til deltagelse på disse to nivåene.

Organisering i vannområdene

Mye av planarbeidet vil i praksis foregå lokalt i de ulike vannområdene. Her har kommunen og andre aktører lokal kunnskap om tilstand og påvirkninger, samt mulighet til å utvikle lokale løsninger. Kommunene er også en viktig myndighet for vann og avløp, landbruk, arealbruk, m.m. Kommuner og andre parter bidrar gjennom faggrupper administrert av vannområdekoordinatorene (VOK). Det som gjøres på vannområdenivå, både med hensyn til bidragene til vurdering av påvirkninger, risiko og tilstand, samt lokale tiltaksanalyser, er å regne som grunnlagsmateriale for den regionale planen.

Kommunene representeres av de syv regionrådene i VRU. Som indirekte deltaker i vannregionutvalget kan kommunene ta del i utforming av mål og prioriteringen av tiltak. Kommunene har videre flere roller i vannforvaltningen:

- miljømyndighet
- gjennomfører av tiltak
- kraftverkseier
- tiltakshaver for forurensende virksomhet
- forurensningsmyndighet
- landbruksmyndighet

Vannområdekoordinator

Kommunene har mange oppgaver i forbindelse med vannforskriften, både som sektormyndighet, og planlegger av kommunens arealer. Vannområdekoordinator er en viktig premissleverandør for dette arbeide, og har blant annet følgende oppgaver:

- Daglig ledelse og koordinering av arbeidet i vannområdet/vannområdene.
- I samarbeid med fylkeskommunen bidra til informasjon om arbeidet og konsekvensene av den regionale planen for kommunene.
- Avholde kurs og veiledningsmøter med kommunene i vannområdet/vannområdene.
- Samarbeid med deltakere i lokale utvalg og grupper, grunneiere og lokalbefolkning.
- I samarbeid med fylkeskommunen, fylkesmannen og VRU bidra til gjennomføring av revisjon av forvaltningsplan, tiltaksprogram og overvåkingsprogram.

---

7. Virkning av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram

I henhold til plan – og bygningsloven (§ 8-2) skal regional plan «legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen». Dette slås også fast i vannforskriften (§ 29). Planen vil dermed kunne gi føringer for annen arealplanlegging, utbygging og virksomhet i regionen.

At det foreligger vedtatte og godkjente regionale vannforvaltningsplaner betyr først og fremst at:

- Planene skal legges til grunn for offentlig planlegging og virksomhet i regionen.
- Det som hovedregel ikke skal gis tillatelse til nye inngrep eller ny aktivitet som vil medføre at miljømålet ikke nås eller at tilstanden forringes.
- Foreslåtte tiltak skal følges opp og gjennomføres slik at fastsatte miljømål kan nås innen den fristen som er satt i planen.

Forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet er ikke juridisk bindende i seg selv, men er retningsgivende for sektorenes videre arbeid med å forvalte vannressursene, og for planlegging i regionen.

Hovedmålet med vannforskriften er å sikre at alt vann når minimumstilstanden «god økologisk tilstand». I tillegg til dette hovedmålet kan det finnes andre og strengere krav, utslippsgrenser, utfasingsmål, mål for beskyttelse eller lignende. I slike tilfeller skal den strengeste bestemmelsen i vannforekomsten legges til grunn.

Det er i henhold til pbl. § 8.5 mulig å fastsette regional planbestemmelse knyttet til retningslinjer for arealbruk i en regional plan, som skal ivareta nasjonale eller regionale hensyn og interesser. En slik bestemmelse kan fastsette at det for et tidsrom av inntil ti år nedlegges forbud mot at det blir iverksatt særskilt angitte bygge- eller anleggstiltak uten samtykke fra regional planmyndighet innenfor nærmere avgrensede geografiske områder. En regional planbestemmelse kan også bestemme at slike tiltak uten slikt samtykke bare kan iverksettes i samsvar med godkjent arealplan etter denne lov. Forslag om dette vil i tilfelle bli presentert i forslag til oppdatert vannforvaltningsplan og sendt på høring som en del av denne.

Arbeidet med vannforskriften vil kunne bidra til å oppfylle andre miljømål, og må sees i sammenheng med miljøkrav både nasjonalt og internasjonalt. Du kan lese mer om nasjonale og internasjonale miljømål [her](#).

7.1 Virkning for sektormyndigheter

Ansvar for oppfølgingen av vannforskriften er lagt til ulike sektormyndigheter. Dette innebærer at forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer skal følges opp sektorvis og med sektorenes eksisterende virkemidler. Sektormyndighetene har ikke bare ansvar for å følge opp miljømål og tiltak, de må også sørge for informasjon og kunnskap som er viktig for arbeidet med oppdatering av planer og tiltaksprogram.

Godkjent regional plan vil inngå i grunnlaget for sektormyndighetenes saksbehandling. I sektormyndighetenes saksbehandling vil det bli foretatt ytterligere avklaringer og konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved de enkelte tiltak før endelig beslutning om tiltaksgjennomføring blir tatt. Her vil det også legges vekt på andre hensyn enn de som er vektlagt i planene. Sektormyndighetene har derfor adgang til å fatte vedtak som ikke er i samsvar med planen.

Dersom det i oppfølgingsarbeidet blir aktuelt å fravike forutsetningen i den godkjente planen, skal vedkommende myndighet sørge for at vannregionmyndigheter er informert. Årsaken til at planen er fraveket må beskrives ved rapportering av tiltaksgjennomføring og ved neste rullering av planen.

Ved hver rullering av regional vannforvaltningsplan skal det gis en begrunnelse for at eventuelle miljømål ikke er nådd, og et sammendrag av og en begrunnelse for at eventuelle tiltak i den tidligere versjonen av forvaltningsplanen ikke er iverksatt. Der det er behov for nye virkemidler må dette synliggjøres.

I alle vannregioner er det etablert vannregionutvalg (VRU) hvor sektormyndighetene er representert.

7.2 Virkning i forhold til andre planer

Mens vannforskriftens formål begrenser seg til hvordan vi skal ta vare på vannmiljøet, har plan og bygningsloven et videre perspektiv med mål om bærekraftig samfunnstyring. Det er viktig at forvaltningen av vannressursene settes inn i et samfunnsutviklingsperspektiv, der vannmiljø og andre samfunnsinteresser ses i sammenheng.

Det skal også være sammenheng i plansystemet. Arbeidet med forvaltningsplanen skal sees i sammenheng med øvrig regional planlegging for å sikre at nødvendige koblinger er på plass og at mulige synergier blir utnyttet. Videre er det viktig at vannforvaltningsplanen også er premiss for forvaltningen etter relevant sektorlovverk, som for eksempel vernevedtak etter naturvernloven og kulturminneloven.

Planforslag som er i strid med godkjent regional vannforvaltningsplan, herunder de miljømålene som planen setter, og kravene i vannforskriften § 12 for å tillate ny aktivitet eller nye inngrep gir grunnlag for å fremme innsigelse⁷.

7.3 Øvrige regionale planer med stor relevans i Nordland

Regional planstrategi

Fylkestinget i Nordland vedtok i april 2016 [Regional planstrategi for Nordland 2016 – 2020](#). Denne redegjør for viktige regionale utviklingstrekk og utfordringer i Nordland. Videre vurderes de langsiktige utviklingsmuligheter i fylket og det tas stilling til hvilke spørsmål som skal tas opp gjennom videre regional planlegging. Viktigheten av god vannkvalitet i fylket er beskrevet i planstrategiens kunnskapsgrunnlag. Vannforvaltningsplanen er forankret i planstrategien, da rullering av planen er en prioritert oppgave i denne i planperioden.

Fylkesplan for Nordland

[Fylkesplan for Nordland \(2013-2025\) – regional plan](#) har blant annet 5 prinsipper for en bærekraftig utvikling som skal ligge til grunn i fylket. Her fremheves viktigheten av at *føre-var-prinsippet* legges til grunn for vurdering av tiltak som kan få irreversible konsekvenser. *Medvirkning* trekkes også frem som et grep for å sørge for at alle grupper skal få innflytelse i utviklingen i fylket. Det mest sentrale prinsippet er knyttet til at det må utarbeides *forpliktende planer* for bevaring og bærekraftig bruk av naturen som sikrer biologisk mangfold. Dette hensynet skal så langt det er hensiktsmessig integreres i sektorenes planarbeid.

---

⁷ [Rundskriv T-2/16 fra Klima- og miljødepartementet](#)

Planen er videre bygd opp rundt de 3 målområdene Livskvalitet, Livskraftige lokalsamfunn og regioner og Verdiskaping og kompetanse. Regional plan for vannforvaltning i vannregion Nordland er med på å bidra til å realisere strategier innen alle disse målområdene.

Regional plan for Vefsna

Vefsnavassdraget med tilhørende nedbørsfelt er vernet mot kraftutbygging. Da Stortinget vernet Vefsnavassdraget i 2009 ble det bestemt at Nordland fylkeskommune skulle lage en regional plan etter plan og bygningsloven for vassdraget. Planen er utarbeidet i tråd med Rikspolitiske retningslinjer for verna vassdrag (RPRVV), Vefsna som et nasjonalt laksevassdrag og forskrift for rammer for vannforvaltningen.

Regional plan om små vannkraftverk

Regional plan om små vannkraftverk i Nordland ble vedtatt av fylkestinget i 2012. Småkraftplanen skal legges til grunn ved vurdering av arealmessige konsekvenser av utbygging av små vannkraftverk. Planen har generelle strategier og retningslinjer for vurdering av konfliktnivå ved små vannkraftprosjekter. I planen identifiseres og synliggjøres områder med viktige miljøinteresser og verdier. Planen omtaler videre hvordan disse interessene, ut fra regionale prioriteringer, bør ivaretas ved behandling av enkeltprosjekter.

Regional plan – Klimautfordringene i Nordland

Regional plan – Klimautfordringene i Nordland ble vedtatt av fylkestinget i 2011. Den har en hovedmålsetting vedrørende reduksjon av klimagassutslipp i fylket. I tillegg har planen to andre hovedmålsettinger som fremhever fylkeskommunens rolle. Disse er å:

- jobbe for å utnytte potensialet som ligger i produksjon av fornybar energi og energieffektivisering
- bidra til å redusere kommunenes sårbarhet for klimaendringer og styrke deres tilpasningskapasitet/evne

---

8. Deltakelse, medvirkning og informasjon

Medvirkning i planprosessen har et perspektiv om en «best mulig plan» og har som mål å:

- sikre gode løsninger som tar hensyn til alles behov
- legge til rette for at alle berørte og interesserte aktører kan komme til orde
- fremme engasjement, og være en arena for demokratisk deltagelse i lokalsamfunn
- fremskaffe et godt beslutningsgrunnlag

Plan og bygningsloven legger vekt på åpne planprosesser og like muligheter for alle til å delta i planleggingen for å få best mulige planer.

Vannforskriftens § 27 understreker også at:

"Vannregionmyndigheten skal i samarbeid med vannregionutvalget tilrettelegge for at alle interesserte gis anledning til å delta aktivt i gjennomføringen av denne forskriften og særlig ved utarbeidelse, revisjon og oppdatering av forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer".

8.1 Deltakelse i planleggingen

Alle offentlige etater har både rett og plikt til å delta i planleggingen når det berører deres saksfelt. Informasjon som kan ha betydning for planleggingen skal gis til planmyndigheten (plan- og bygningslovens § 3-2).

De har for eksempel rett til å bli varslet og få planforslag til høring. At de har plikt innebærer at de ikke kan «stille seg utenfor» planleggingen og på den måten unngå å bli forpliktet av de planene som vedtas. Planleggingen skal være en felles arena som alle relevante myndigheter skal delta i. Hvis viktige sektorer stiller seg utenfor, vil mye av verdien av planleggingen kunne falle bort.

I løpet av høsten 2019 og våren 2020 har berørte myndigheter lokalt, regionalt og nasjonalt ansvar for å delta ved å gjøre data og kunnskap om påvirkninger i egen sektor tilgjengelig i tide, slik at kunnskapsgrunnlaget for oppdaterte planer blir så godt som mulig når disse skal på høring annet halvår 2020. Sektormyndighetene på alle nivåer må selv kvalitetssikre beskrivelse og bruk av egne tiltak og virkemidler. Sektormyndighetene skal gå gjennom hvor langt de har kommet i tiltaksgjennomføringen, om tiltakene er tilstrekkelige for å nå miljømålene eller om det må gjennomføres andre eller mer omfattende tiltak. Kunnskapsgrunnlaget om tilstand, påvirkninger og tiltak skal oppdateres løpende. Sektormyndighetene må også delta i arbeidet som utføres av vannregionutvalg og lokale vannområdeutvalg når relevante tema innen deres ansvarsområde berøres, og for å sikre at ulike sektors påvirkninger og tiltak sees i sammenheng.

8.2 Medvirkning og informasjon

Det er et mål at alle som har en interesse for vann og vannforvaltning skal ha mulighet til å medvirke og gi innspill. En god forvaltningsplan og et godt tiltaksprogram er avhengig av at et bredt spekter av interesser og brukere av vann deltar i prosessen fram mot godkjenning av forvaltningsplanen. Medvirkning innebærer mulighet for aktiv deltagelse fra alle.

Medvirkning foregår på ulike arenaer på lokalt og regionalt nivå. I vannregionen vår kommer vi til å legge til rette for bred medvirkning fra alle typer aktører i vannregionen. Det er mulig å påvirke hvordan medvirkningen skal legges opp gjennom høringen av planprogrammet, og løpende i prosessen med utarbeidelse av forvaltningsplan og tiltaksprogram se plan for deltagelse og medvirkning nedenfor, tabell 3.

8.3 Plan for deltakelse og medvirkning

Deltakelse fra sektormyndigheter og medvirkning fra allmenheten er viktige suksesskriterier for at oppdatert og justert forvaltningsplan og tiltaksprogram har et godt nok kunnskapsgrunnlag, og at alle sider ved planens betydning blir tilstrekkelig belyst og tatt hensyn til. Deltakelse og medvirkning er mer enn muligheten til å spille inn til dokumenter som er på høring.

Et viktig aspekt ved deltakelse og medvirkning er å delta i utformingen av dokumentene før de går på høring. Dette gjøres gjennom møtevirksomhet, dialog, befaringer og lignende i perioden hvor dokumentene lages. Berørte myndigheter har selv et ansvar for å delta innenfor sine ansvarsområder. Det skal legges til rette for deltakelse og medvirkning gjennom hele perioden fram mot oppdatert forvaltningsplan. Alle viktige dokumenter og nyheter vil legges ut på <http://www.vannportalen.no/vannregioner/nordland/>

Tabell 3. plan for deltagelse og medvirkning

Aktivitet	Tidsperiode	Medvirkning og deltagelse	Målgruppe
Høring av: - Planprogram - Hovedutfordringer	1. april 2019 – 30. juni 2019	- Høringsmøte(r) / scenariokonferanse april/mai 2019	Sektormyndigheter, interesseorganisasjoner, andre berørte og interesserte
Høring oppsummeres og planprogram + hovedutfordringer ferdigstilles	30. juni 2019 – 31. desember 2019.	- Etter behov møter i vannområdene og vannregionutvalget - Egne temamøter	Fylkeskommunen, fylkesmannen og vannområdekoordinatorer
Utarbeide forslag til høringsdokumenter: - Forslag til oppdatert vannforvaltningsplan med KU – Forslag til oppdatert tiltaksprogram	Høst 2019 – 1. juli 2020	- Innhente innspill fra sektormyndigheter - Møter i vannområdene - Møter i vannregionutvalget - Egne temamøter - Vurdere sammen med vannregionutvalget behov for møte i regional referansegruppe eller evt. temamøter	Vannregionmyndighet, fylkesmannen og vannområdekoordinatorer
Høring av: - Forslag til oppdatert vannforvaltningsplan med KU - Forslag til oppdatert tiltaksprogram	1. juli 2020 – 31. desember 2020	- Høringsmøte(r) / scenariokonferanse	Sektormyndigheter, interesseorganisasjoner, andre berørte og interesserte
Høring oppsummeres og endringer foreslås/foretas. Vedtak i fylkesting.	1. januar 2021 – 30. juni 2021.	- Etter behov møter i vannområdene og vannregionutvalget - Egne temamøter - Møte i fylkestinget	Vannregionmyndighet, fylkesmannen og vannområdekoordinatorer
Oversendes departementet for godkjenning.	1. juli 2021.	- Direktoratene får delegert fra departementene å forberede godkjenningen og gi tilrådning.	-

---

9. Tema og utredninger fram mot oppdatert vannforvaltningsplan

I tillegg til at miljømålene fra forvaltningsplanen 2016 – 2021 skal følges opp, og tiltak fra tiltaksprogrammet skal gjennomføres, skal vi nå undersøke hvordan det står til med vannet etter at regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram har fått virke fra 2016. De viktigste temaene er:

9.1 Styrke kunnskapsgrunnlaget

I kunnskapsgrunnlaget til den regionale vannforvaltningsplanen inngår *karakterisering* av elver, innsjøer, grunnvann og kystvann og vurdering av miljøpåvirkning fra menneskelig aktivitet. Hovedformålet med karakteriseringen er å få en oversikt over dagens miljøtilstand, ulike påvirkninger og å identifisere hvilke vannforekomster som ikke kommer til å oppnå miljømålene. Overvåking av miljøtilstanden gir myndighetene kunnskapsgrunnlag til å sette i gang tiltak for å bedre, vedlikeholde, eller forebygge forringelse av miljøverdier.

Målet med overvåkingen i Nordland er å:

- Skaffe et godt kunnskapsgrunnlag for tiltak og politiske beslutninger
- Sikre befolkningen rett informasjon om miljøets tilstand i tråd med miljøinformasjonsloven.

Overvåkingen er langsiktig, og ofte er det behov for målinger over flere år for å kunne se en forandring som skyldes menneskelig aktivitet eller en naturlig variasjon. Det regionale overvåkingsprogrammet skal oppdateres og revideres. Vannregionmyndigheten har ansvaret for at dette blir gjort, men det er Fylkesmannen som står for det faglige arbeidet, i samarbeid med sektormyndighetene. Dette vil i stor grad gjøres ved at det tas ut oversikter fra Vann-nett over ulike delprogrammer for basisovervåking og tiltaksorientert overvåking. Dette vil bli gjort i løpet av 2019.

Arbeidet med kunnskapsgrunnlaget er en kontinuerlig prosess. Kunnskap og data om vannforekomstene er samlet i [Vann-nett](#).

9.2 Oppdatere miljømål, unntak og tiltak

I arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanen og tiltaksprogrammet skal miljømål og beskyttende, forbedrende og restaurerende tiltak gjennomgås for å se om vi må justere miljømålene og tiltakene. Er vi nærmere å nå miljømålene? Trengs det andre eller flere tiltak for å beskytte, forbedre eller restaurere vannmiljøet? Har det oppstått uforutsette hendelser som har påvirket vannforekomstene? Har vi mer eller ny kunnskap som kommer til nytte i vannforvaltningsarbeidet? Virker tiltakene slik vi hadde tenkt?

9.3 Kostnadsanslag og nyttebeskrivelse

Et viktig mål i revisjonen og oppdateringen av planene og tiltaksprogrammene er å få en bedre oversikt over de økonomiske og administrative konsekvensene ved planene enn i den første ordinære planperioden. Dette gjelder også fordelingsvirkninger av tiltaksprogrammene og vannforvaltningsplanene mellom sektorer. I neste planperiode ønsker vi at alle sektormyndigheter bidrar med kostnadsanslag for tiltakene som er foreslått i planene. Nyten ved å gjennomføre tiltak er videre et viktig element for å vise forbedringene vi ønsker å oppnå.

Sektormyndighetene har ansvar for å ivareta de økonomiske vurderingene innen sine respektive ansvarsområder. Det er et mål at de neste planene og tiltaksprogrammene gir en bedre framstilling av både nytten ved å gjennomføre vannmiljøtiltak og anslåtte kostnader for tiltakene.

9.4 Klimaendringer, klimatilpasning og flom

Vi får stadig mer kunnskap om klimaendringer og konsekvensene av disse. På www.klimatilpasning.no står følgende om vannforvaltning:

"I Norge handler klimaendringene mye om endringer i vann. Det er derfor svært viktig at gjennomføringen av arbeidet med vannforvaltning også tar hensyn til at klimaet vårt er i endring.

Mer nedbør (spesielt vinternedbør) vil forsterke avrenning av næringsalter, som igjen vil kunne øke planktonproduksjon. Samtidig kan løst organisk karbon (DOC) også øke med økende nedbør, noe som gir mindre produksjon på grunn av svekket lysinnstråling ned i vannet. Denne økte absorpsjonen av lys bidrar samtidig til økt temperatur i vannet.

I elver og mindre innsjøer vil også endringer i nedbør og lufttemperatur ha betydning for vannføringen og temperaturen i vannet. Summen av disse effektene vil ha betydning for den økologiske tilstanden for ferskvann. I tillegg vil klimaendringene kunne gi økte skader fra overvann, sørpeskred, flomskred, kvikkleireskred og stormflo. I vannforvaltningen er det nødvendig å ta hensyn til disse effektene.

Vurderinger av klimaendringer og klimatilpasning skal inn i alle faser av arbeidet med vannforskriften, både i vurdering av påvirkning, miljømåloppnåelse og i tiltaksarbeidet".

I tillegg skal vannforvaltningsplanene omtale områder med flomrisiko, og tiltak for å begrense denne. I planene som ble godkjent i 2016 fikk vi ikke synliggjort slike områder godt nok.

Det er laget et planhjul som viser hvordan vi skal jobbe med klimaendringer og klimatilpasning i arbeidet etter vannforskriften. Planhjulet finner du [her](#).

9.5 Drikkevann og badevann

I planene som ble godkjent i 2016 rakk vi ikke å synliggjøre beskytta områder godt nok. Det følger av vannforskriftens § 16 at det skal etableres en oversikt over beskytta områder som viser alle vannforekomster som har status som beskyttet etter sektorlovverk, herunder områder utpekt for drikkevann eller rekreasjonsformål. Videre sier § 17 at drikkevannskilder skal beskyttes slik at omfanget av rensing ved produksjon av drikkevann reduseres. I arbeidet med oppdatering av planene skal drikkevann og badevann prioriteres som viktige tema i vannforvaltningen.

Les mer om drikkevann og badevann [her](#).

9.6 Plastforurensning i arbeidet med de regionale vannforvaltningsplanene

Miljødirektoratet skal i løpet av 2019 foreslå hvordan plastforurensning skal inkluderes i arbeidet med de regionale vannforvaltningsplanene. I arbeidet skal det vurderes hvordan vannregionene og sektormyndighetene skal håndtere forsøpling av kyst- og fjordsystemene. Forsøpling vil som oftest ikke ha direkte betydning for miljøtilstand etter vannforskriftens klassifiseringssystem, med mindre det er snakk om søppel som lekker miljøgifter til vannet. Fysisk søppel i kyst- og fjordområdene oppleves likevel på generelt grunnlag som en økende miljøutfordring tilknyttet vannforvaltningen, både fordi det er skjemmende og fordi det kan påvirke levende organismer i kystvann på ulikt vis.

9.7 Øvrige temaer

Dokumentet *Hovedutfordringer i Nordland og Jan Mayen vannregion* gir en oversikt over øvrige temaer som det blir vurdert å fokusere på i Nordland kommende planperiode.

---

10. Konsekvensutredning: hva vil planen bety?

Hva vil vannforvaltningsplanen bety for miljø og samfunn? Hvor langt vil vannforvaltningsplanen bringe oss i retning av bedre beskyttelse og forbedring av vannmiljøet? Hva vil planen bety for arealbruk og virksomhet innen viktige sektorer/næringer? For å få oversikt over dette vil vi arbeide fram en konsekvensutredning (KU) som del av arbeidet med å lage planen. Konsekvensutredning av de regionale vannforvaltningsplanene følger av KU-forskriften § 6 a.

Vannforvaltningsplanen er en overordnet plan for hele vannregionen. Konsekvensutredningen skal derfor begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå. Hensikten er å gi informasjon som er relevant når oppdatert vannforvaltningsplan skal vedtas. En konsekvensutredning er et nyttig arbeidsverktøy og som bidrar til en ryddig og god planprosess.

I følge KU-forskriftens § 17 skal konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses den aktuelle planen eller tiltaket, og være relevant for de beslutninger som skal tas. Konsekvensutredningen skal også ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. § 18 omtaler særlig overordnede planer, og peker på at for regionale planer kan konsekvensutredningen begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå.

10.1 Metodikk for konsekvensutredning

Konsekvensutredningen skal beskrive null-alternativet. Dette innebærer å beskrive dagens miljøtilstand og forventet videre utvikling av denne dersom vannforvaltningsplanen ikke gjennomføres. Konsekvensutredningen skal også vurdere forventede virkninger for ulike relevante tema ved gjennomføring av vannforvaltningsplanen. Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Hvis det mangler informasjon om viktige forhold, skal slik informasjon innhentes.

Utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk og utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Les mer om forslag til hvordan jobbe med alternativer og konsekvenser [her](#).

10.2 Temaer som skal vurderes

KU-forskriftens § 21 gir en oversikt over tema som bør vurderes i en konsekvensutredning. Basert på at planen er en overordnet regional plan, vurderes det at følgende tema bør inngå i planens konsekvensutredning:

- Vesentlige virkninger for nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål, naturmangfold, forurensing og økosystemtjenester, med særlig fokus på måloppnåelse for vannmiljøet i 2027.
- Vesentlige virkninger for relevante sektorer/næringer som kommuner, miljøforvaltning, vannkraft, landbruk, akvakultur, transport, industri og mineralnæringen.
- Vesentlige virkninger for helse, friluftsliv, landskap og kulturminner, samt samisk natur- og kulturgrunnlag der dette er relevant.
- Vesentlige virkninger knyttet til klimaendring, flom og klimatilpasning.
- Sammenhengen med andre nasjonale, regionale og lokale planer.
- Eventuelle virkninger ut over landegrensene skal også beskrives kort.

Temaene skissert ovenfor er ikke utfyllende og det bes derfor om innspill på om det er andre temaer som også bør inngå i konsekvensutredningen. En fullstendig liste over tema er angitt i KU-forskriftens § 21.

Den endelige konsekvensutredningen vil inngå i planbeskrivelsen i selve vannforvaltningsplanen når den går på høring høsten 2020. Her vil det være viktig å huske på å unngå for omfattende beskrivelser, og huske på at for regionale planer kan konsekvensutredningen begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå.

10.3 Hvordan jobbe med alternativer og konsekvenser?

For å kartlegge virkningene av planene på overordnet nivå vil vi bruke scenariokonferanser i to omganger underveis i planprosessen. Til disse konferansene inviteres representanter fra relevante sektormyndigheter på alle nivåer, samt aktuelle bransjer og interessegrupper.

Den første scenariokonferansen arrangeres april/mai 2019, mens planprogram og hovedutfordringer er på høring. Her skal det å ses nærmere på:

- Hva vi i fellesskap vet så langt om vannmiljøet (påvirkning og tilstand).
- Forventede trender fram mot 2027 og 2100, innen befolkning og arealbruk, utbygging og infrastruktur, vannbruk og avløp, næringsutvikling for relevante bransjer, klimaendring og flom.

Dette vil gi et overordnet bilde av hvordan vannmiljøet vil utvikle seg dersom det ikke gjennomføres beskyttende og forbedrende tiltak for vannmiljøet, og samtidig peke på områder der vi har behov for mer kunnskap.

Andre scenariokonferanse arrangeres våren 2020, mens det arbeides med utkast til høringsversjon av oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. Her skal det å ses nærmere på:

- Null-alternativet: Hva som skjer med vannmiljøet fram til 2027 dersom vi ikke gjennomfører miljøtiltak (oppsummere fra første scenariokonferanse).
- Maksimum-alternativet: Konsekvensene for miljø og de mest berørte sektorene/næringene dersom vi har maksimale miljøambisjoner (alle miljømål skal nås til 2027 uten bruk av unntak i form av utsatt måloppnåelse eller mindre strenge miljømål).
- Realistisk/balansert alternativ: Konsekvensene for miljø og de mest berørte sektorene/næringene med realistiske miljøambisjoner (balanserer vannmiljømålene mot mål i andre sektorer, med en forsvarlig bruk av unntak i form av utsatt måloppnåelse eller mindre strenge miljømål).

---

11. Prioriteringer i arbeidet fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram

Vannforskriften gir oss rammer for helhetlig vannforvaltning i form av miljømålene, tidsfristene, verktøyet og planprosessen. Lovverket vårt gir oss de juridiske virkemidlene for å forbedre og beskyttet vannet vårt. Vi deler derfor tiltakene som skal gjennomføres inn i grunnleggende og supplerende tiltak. Grunnleggende tiltak skal gjennomføres i henhold til lovverket. Supplerende tiltak gjennomføres hvis grunnleggende tiltak ikke er tilstrekkelige for å nå miljømålene. Det vil si at det er målene i vannforskriften som utløser de supplerende tiltakene.

Vannforskriften har som mål å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene (§ 1). Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand (§ 4). Det betyr at miljøtiltak ikke bare er aktuelle i vannforekomster der tilstanden i dag er dårligere enn god, men også som forebyggende tiltak for å beskytte vannforekomster som har god tilstand i dag men er utsatt for påvirkninger som på sikt kan føre til forringelse.

Vannforskriftens § 13 forklarer forholdet til annet lovverk slik: *Hvis det i eller i medhold av annet regelverk er fastsatt strengere krav, utslippsgrenser, utfasingsmål, mål for beskyttelse eller lignende, enn det som følger av denne forskriften, skal den strengeste bestemmelsen legges til grunn.* Det betyr at selv om tilstanden i en vannforekomst er god eller svært god så skal for eksempel rensekrav i medhold av regelverket gjennomføres. Vannforskriften opphever nemlig ikke annet regelverk, og formålet med vannforskriften og vårt øvrige regelverk er både å forbedre og å beskytte vannet vårt.

Arbeidet må forholde seg til fristene i vannforskriften. For de oppdaterte planene som gjelder for årene 2022-2027, er hovedregelen at miljømål skal nås innen utgangen av 2027 (§ 8). Dersom tekniske årsaker, naturforhold eller økonomiske årsaker tilsier det, kan måloppnåelse utsettes til utgangen av 2033 (§ 9). I særlige tilfeller der det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevenende å nå miljømålene, kan det fastsettes mindre strenge miljømål (§ 10). Selv om unntak i form av tidsutsettelse eller mindre strenge mål brukes, skal alle praktisk gjennomførbare tiltak treffes for å forhindre ytterligere forringelse av tilstanden i de aktuelle vannforekomstene, og alle unntak skal revurderes ved hver oppdatering av forvaltningsplan.

Prioritering av tiltak i det videre arbeidet handler derfor primært om fordeling av tiltakene geografisk (hvor begynner vi) og over tid (hvor lang tid bruker vi til alle anlegg tilfredsstillende kravene) og når oppfyller vi miljømålene eller har sørget for beskyttelse. Sektorene har derfor en viktig rolle i å prioritere rekkefølgen av tiltakene og ta stilling til måloppnåelsen og eventuell tidsutsettelse. Dialogen i planarbeidet bidrar til samordning der flere sektorer påvirker. Nedenfor følger viktige huskereglene i det videre arbeidet.

- Prioritering handler om tid og rom og om å ta det viktigste først innenfor den enkelte sektors ansvarsområde, med sikte på en gradvis måloppnåelse i henhold til fristene. Hver sektor må ta sin del av ansvaret, og prioritering handler derfor som hovedregel ikke om å sette tiltak i ulike sektorer opp imot hverandre.
- Grunnleggende tiltak skal som en hovedregel gjennomføres først og ikke «settes opp mot» supplerende tiltak i egen eller andre sektorer
- Tiltak for å oppnå krav i regelverk er derfor en prioritert oppgave for «alle» og skal som hovedregel ikke prioriteres bort

-
- Første prioritet bør derfor være vannforekomster hvor tilstanden er moderat eller dårligere og/eller hvor det er viktige brukerinteresser som for eksempel drikkevann, badeplasser, fiskeinteresser eller lignende.
  - Andre prioritet bør være øvrige vannforekomster som er i god eller svært god tilstand, eller hvor det ikke er viktige brukerinteresser som er påvirket. Der tilstanden er god eller bedre skal også grunnleggende tiltak gjennomføres, men ikke supplerende tiltak med mindre disse er nødvendige for å beskytte vannforekomsten mot forringelse.
  - Vedtatte beskyttelseskrav til f. eks. drikkevannskilder er ikke gjenstand for diskusjon i det videre arbeidet.
  - Hvis grunnleggende tiltak ikke er nok for å oppnå målene må supplerende tiltak utredes og iverksettes. Hvis gapet mellom dagens tilstand og miljømål er stort kan tiltaksgjennomføring innenfor lovverket og av supplerende tiltak med fordel skje samtidig.
  - Sektorene prioriterer og tar stilling til måloppnåelsen og eventuell tidsutsettelse. Dialogen i planarbeidet bidrar til samordning der flere påvirker.

I det videre planarbeidet vil dessuten nasjonale føringer søke å klargjøre det regionale og lokale handlingsrommet.

---

12. Begreper og definisjoner

Karakterisering

Karakterisering er en objektiv innsamling og registrering av data og karakteristika for å kunne identifisere og gradere påvirkninger og miljøtilstand i en vannforekomst, og innebærer og:

1. Fastsette kategori: elv, innsjø, kyst- og grunnvann, SMVF;
2. Innenfor hver vannkategori, dele inn vannforekomster med ensartet naturtilstand i vanntyper;
3. Avgrense i hensiktsmessige vannforekomster med ensartet vanntype og miljøtilstand;
4. Identifisere påvirkninger (eksisterende og forventede);
5. Tilstandsvurdere og eventuelt å klassifisere der data er tilgjengelig;
6. Risikovurdere.

Klassifisering

Fastsette dagens miljøtilstand for en vannforekomst basert på representativ overvåking av det mest sensitive kvalitetselementet for en identifisert påvirkning. Den best egnede bioindikatoren eller parameteren skal således undersøkes, og "det verste kvalitetselementet" styrer. Plassering av en vannforekomst i svært god-, god-, moderat-, dårlig-, eller svært dårlig økologisk tilstand basert på kunnskap om økologiske forhold i naturlige vannforekomster, og maksimalt, godt-, moderat-, dårlig-, eller svært dårlig økologisk potensial for sterkt modificerte vannforekomster. Tilstandsklassen relateres til naturtilstanden for den aktuelle vanntypen.

Miljømål

Miljømålene skal sikre at vannforekomstene får god økologisk og kjemisk tilstand, og kan derfor representere både beskyttelse, forbedring eller gjenoppretting (§ 4-6).

Standard miljømål: grenseverdiene for økologisk og kjemisk tilstand slik de står beskrevet i vedlegg V i vannforskriften og klassifiseringsveilederen. Når alle kriterier og parameterverdier er fylt ut vil Vann-Nett bestemme vannforekomstens vanntype. Når vanntype er satt vil vannforekomsten automatisk få fastsatt sitt konkrete miljømål.

Øvrige miljømål / Strengere miljømål / Brukermål: eksempler kan være mål for koliforme bakterier, ivaretagelse av friluftsliv, sikre akseptable forhold for vannfugl, etc. Vannforskriftens § 13 sier at den strengeste miljøbestemmelsen skal gjelde for en vannforekomst. Dette innebærer at for vannforekomstene med strengere miljømål eller andre miljømål enn de som følger av vannforskriften §§ 4-6, så skal disse miljømålene også tas hensyn til i risikovurderingen. Et godt eksempel er drikkevann.

Miljømål for SMVF: det skal defineres egne tilpassede miljømål for vannforekomster (godt økologisk potensiale) som i forvaltningsplanen blir endelig utpekt som sterkt modificerte. For å utpeke en vannforekomst som sterkt modificert, forutsettes det at god økologisk tilstand ikke foreligger eller kan oppnås. Derfor skal alle vannforekomster som utpekes som sterkt modificerte plasseres i risiko. I tillegg skal SMVF oppnå miljømålet god kjemisk tilstand (gjelder miljøgifter og andre prioriterte stoffer), på lik linje med naturlige vannforekomster.

Miljøtilstand

En samlebetegnelse på miljøforholdene i vann. Økologisk og kjemisk (prioriterte miljøgifter) tilstand i overflatevann, og kjemisk og kvantitativ tilstand i grunnvann. Miljømålene er at tilstanden for disse skal minst være god.

Planperiode

En planperiode går over 12 år, fordelt på 6 år med planleggingsfase og 6 år med gjennomføringsfase. Parallelt med gjennomføringsfasen av forrige planperiode, pågår planleggingsfase for neste planperiode. Norge er i gjennomføringsfasen for de 29 pilotvannområdene frem til 2015. Resultater av planleggingsfasen i første ordinære planperiode skal være ferdig og foreligge som en regional vannforvaltningsplan innen utgangen av 2015. Den landsdekkende planen revideres to ganger. Revidert plan skal foreligge ved utgangen av 2021 og 2027. Siste gjennomføringsperiode varer dermed til 2033.

Problemkartlegging

Problemkartlegging skal gjennomføres der det er behov for tiltaksovervåking, men der dette ikke er etablert. Problemkartlegging kan også benyttes dersom man ikke kjenner årsakene til at miljømålene ikke er nådd, samt å fastslå omfanget og konsekvensene av forurensningsuhell. Problemkartlegging kan for eksempel være "supplerende undersøkelser" og "screeningsundersøkelser". Problemkartlegging må benytte samme standarder som annen overvåking. Problemkartleggingen skal være en del av regionalt overvåkingsprogram.

Påvirkning

Ytre hendelse; biologisk, kjemisk/fysisk eller morfologisk, som medfører at miljøtilstanden i vannforekomsten ikke har god eller svært god miljøtilstand.

Påvirkningsgrad

Påvirkningsgraden på miljøtilstanden graderes etter følgende skala: stor, middels eller liten. Vurderingen baseres på tilgjengelige data, påvirkningsanalyse og vannforekomstens følsomhet. Er påvirkningsgraden satt til moderat eller dårligere vil det si at miljøtilstanden ikke vil oppnå god tilstand. Det må da forslås tiltak for å bedre denne.

Risikovurdering

En samlet vurdering av risikoen for at vannforekomsten ikke oppnår fastsatte miljømål innen gjeldende tidsfrister, eller risiko for en vesentlig forverring (fra en tilstandsklasse til en annen). Risikovurderingen baseres på tilgjengelige data fra karakterisering, tilstandsvurdering og økonomisk analyse av vannbruken framover. Tiltaksprogrammet tar utgangspunkt i vannforekomster i risiko og foreslår tiltak for å nå miljømålet. En vannforekomst kan ha god tilstand men allikevel være i risiko.

Miljøtiltak

Miljøtiltak er en samlebetegnelse på ulike typer tiltak som kan iverksettes med mål om å oppnå miljøforbedring. De vanligste tiltakene er regulering og justering av eksisterende og nye konsesjoner, restaurering/rehabilitering, beskyttelse mot forringelse, biotiltak, vannførings- og magasinrestriksjoner. Et tiltak kan være i ulike faser:

- Varsel om pålegg om å utrede tiltak
- Tiltak under utredning
- Planlagte tiltak
- Pålegg om å gjennomføre tiltaksplan
- Igangsatte/påbegynte tiltak
- Gjennomførte tiltak

Tiltakene grupperes ut fra funksjon. Det skiller mellom:

- Avbøtende tiltak (Grunnleggende)
- Forebyggende/beskyttende tiltak (Tilleggstiltak)

-
- Problemkartlegging

Sterkt modifisert vannforekomst (SMVF)

En vannforekomst av overflatevann som har gjennomgått fysiske endringer som følge av samfunnsnyttig virksomhet, kan utpekes som sterkt modifisert (SMVF) etter forskriftens § 5. Forutsetningene er at det ikke kan oppnås god økologisk tilstand uten vesentlig å svekke samfunnsnyttigen av inngrepet, at det samfunnsnyttige formålet ikke kan oppnås ved andre teknisk gjennomførbare alternativer, eller at god økologisk tilstand ikke kan oppnås uten uforholdsmessige kostnader. Eksempler på vannforekomster som kan bli utpekt som SMVF, er slike som er påvirket av vannkraftutbygging, kanalisert av hensyn til jordbruk, urbaniserte områder m.fl.

Tiltaksovervåking

Tiltaksovervåking skal som utgangspunkt gjennomføres i vannforekomster der miljøforbedrende tiltak er gjennomført for å vurdere om tiltak har virket etter sin hensikt. Ved tiltaksovervåking skal det mest følsomme biologiske kvalitetselementet for belastningen overvåkes som et minimum (overflatevann). Kravet om overvåking av minst ett følsomt biologisk kvalitetselement gjelder ikke for prioriterte stoffer.

Tiltaksprogram

Tiltaksprogrammet oppsummerer pågående og nye prioriterte tiltak for å nå miljømålene som er fastsatt i de regionale vannforvaltningsplanene. Tiltaksprogrammet utarbeides av vannregionmyndigheten i samarbeid med vannregionutvalget.

Vanndirektivet

Europaparlament og -råds direktiv 2000/60/EF om etablering av rammer for en felles vannpolitikk i EU (vanndirektivet) er et av EUs viktigste og mest omfattende og ambisiøse miljødirektiver.

Vannforekomst

En avgrenset og betydelig mengde av overflatevann, som for eksempel innsjø, magasin, elv, bekk, kanal, fjord eller kyststrekning, eller deler av disse, eller en avgrenset mengde grunnvann innenfor en eller flere akviferer, jfr. Vannforskriften § 3 a. Det er gitt ulike kriterier for inndeling i de ulike vannforekomststypene

Vannforskriften

Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften), trådte i kraft 1.1.2007. Forskriften gjennomfører Europaparlament og -råds direktiv 2000/60/EF om etablering av rammer for en felles vannpolitikk i EU (vanndirektivet) i norsk rett. Med dette signaliseres en ny helhetlig og økosystembasert forvaltning av alt vann i Norge.

Vannkategori

Basert på karakteristika gitt i vannforskriftens vedlegg II skal alle vannforekomster plasseres i en av følgende kategorier: grunnvann, kystvann, elv, innsjø, eller sterkt modifiserte vannforekomster.

Vann-Nett

Vann-Nett (www.vann-nett.no) er en den norske databasen for informasjon knyttet til arbeidet med vannforskriften. Her finnes informasjon om miljøtilstand, påvirkningsfaktorer og risikovurdering på landsbasis, regionalt og lokalt nivå.

Vannområde

Avgrenset del av vannregion som består av ett enkelt, deler av eller flere nedbørfelt med tilhørende grunnvann og kystvann, jfr. vannforskriften § 3 r.

Vannregion

Ett eller flere tilstøtende nedbørfelt med tilhørende grunnvann og kystvann som tilsammen utgjør en hensiktsmessig forvaltningsenhet slik det fremgår av § 20, jfr. Vannforskriften § 3 q.

Vannregionmyndighet (VRM)

Koordinerende myndighet utpekt som ansvarlig for en eller flere vannregioner slik det fremgår av § 20, jfr. vannforskriften § 3 u. Vannforskriften § 20 angir hvilke fylkeskommuner som skal være vannregionmyndighet for den enkelte vannregion. Vannregionmyndigheten skal, i nært samarbeid med vannregionutvalget, koordinere arbeidet med å gjennomføre oppgavene som følger av vannforskriften, jfr. vannforskriften § 21.

Vannregionutvalget (VRU)

Et samarbeidsorgan for vannregionmyndigheten i arbeidet med å gjennomføre vannforskriften, jfr. vannforskriften § 22. VRU skal bestå av representanter fra berørte sektormyndigheter, fylkesmannsembeter, fylkeskommuner og kommuner, og er oppnevnt og ledet av vannregionmyndigheten.

Virkemidler

Med virkemidler menes styringsredskaper av juridisk, økonomisk eller administrativ art som er nødvendig for å sette i gang tiltak. Eksempler er lover, forskrifter, subsidier, avgifter, (om)organisering av forvaltningen, forsknings- og utviklingsprosjekter og informasjon.

Gruppering av påvirkninger:

Fysiske inngrep

Morfologiske endringer er endringer av struktur, bunnforhold og de fysiske forholdene i vannforekomsten som kan endre bl.a. dybder og de hydrologiske forholdene.

Hydromorfologiske endringer er endringer i vannets strømningsmønster og temperatur, samt bunnens og breddens form og beskaffenhet.

Forurensning

Punktkilder: Utslippskilder som er klart avgrenset, og som kan knyttes til et punkt, som pipe, rør eller prosess. Industribedrifter, avløpsanlegg og gruver er eksempler på punktkilder.

Diffuse kilder: Forurensningskilder som ikke kan lokaliseres til et punkt, jfr. punktkilder. Kildene omfatter blant annet utslipp fra landbruk, forurenset grunn, avfallsdeponier, industri og kloakkanlegg.

Langtransportert forurensning: Forurensninger som skyldes utslipp i andre land/regioner, og som transporteres og spres med luft- eller havstrømmene.

Biologisk påvirkning

Biologiske påvirkninger er endret vannmiljø som følge av direkte eller indirekte vesentlige interaksjoner mellom arter. Dette kan være fordi en art eller bestand øker/desimeres kraftig som følge av menneskelig aktivitet. Dette kan være forårsaket av så vel stede-gne bestander/arter eller eksotiske/spredde arter.

Fremmede arter er både introduserte arter, men også underarter og foredlede genotyper av stede-gne arter, som er utsatt, rømt eller er norske arter spredd til nye områder. Noen av disse er invasive med store økologiske effekter og kan opptre i store bestander, mens andre enten ikke etablerer selvreproduserende bestander eller har lav økologisk risiko.

For ytterligere beskrivelser og definisjoner som er nødvendige for å forstå tiltaksprogrammet vises det til <http://www.vannportalen.no/enkel.aspx?m=31142>